

Agda Östlund: Anförande i riksdagsdebatten 1922

Talare

Agda Östlund
Politiker

Datum

11 mars 1922

Plats

Stockholm

Omständigheter

Agda Östlund höll sitt jungfrutal i riksdagens andra kammare den 11 mars 1922. Det var första gången en kvinna tog ordet i riksdagen.

1 Herr talman! Kammarledamöter!

- Det kunde vara betänkligt att söka tala för en motion, vilken ett enhälligt utskott — i vilket jag för övrigt har förmånen att vara ledamot — har yrkat
- 5 måtte till ingen kammarens åtgärd föranleda. Detta korta, kalla »till ingen åtgärd» skulle ju lätt kunna tänkas avsett att avklippa varje möjlighet ens att kunna våga hoppas på någon framgång för i motionen uttalade önskemål. Men som var och en, som läser betänkandet, själv kan se, så finns det icke en rad i det hela, som tyder på, att utskottet funnit saken för obetydlig eller oberättigad,
- 10 utan tvärtom möter förståelse och sympati för motionens 'syfte. Och jag skall be att få citera några ord i utskottsbetänkandet, som bevisar detta. Så säger utskottet alldeles i början av sitt utlåtande: »Det i förevarande motion avhandlade ämnet är enligt utskottets mening av den vikt och beskaffenhet, att det måste anses vara förtjänt av statsmakternas synnerliga beaktande.» Och när
- 15 utskottet senare har utvecklat sin tanke om saken, så säger utskottet: »Av vad i det föregående anförts torde vara tydligt, att utskottet finner en utredning rörande lämpligaste sättet att åstadkomma vård åt tuberkulösa konvalescenter vara i hög grad av behovet påkallad.» Och om jag så får citera slutklämmen i motiveringen, som jag för min del helst skulle ha önskat, att utskottet kunnat
- 20 göra till sitt yrkande, så heter det: »Under uttalande av sin förvissning, att den utredning, som från nationalföreningen är att förvänta, skall vinna beaktande av vederbörande myndigheter och så fort förhållandena medgiva föranleda förslag från Kungl. Maj:ts sida, får utskottet», o. s. v.
- 25 Dessa ord säga ju tydligt nog, att det uteslutande varit formella skäl, som gjort, att detta avslagsyrkande kommit. Och de motiv, som utskottet åberopar och för vilka jag ansåg mig böra böja mig, äro ju, att Svenska nationalföreningen mot

30 tuberkulos under de senaste åren vidtagit en dylik utredning och att densamma
snart nog är färdig. De motiven kunna leda till den tanken, att Ang. lämpligt
motionärerna bort känna till detta. Men om så icke var fallet, så bei visste vi
dock, att man såväl i nationalföreningen som mom intresserasjuka konvalede
läkarkretsar och bland de sjuka under många år sysslat med detta = scenter.
spörsmål. Det är omkring tio år sedan de av doktor Berglund i mo- = (Forts)
35 tionen refererade uttalandena gjordes. Och vi motionärer i såväl första som
andra kammaren äro fullt övertygade om, att det icke bör och icke får skjutas på
denna sak längre. Ju längre det dröjer. innan sanatorievården blir kompletterad
med dessa kolonihem, ju flere människor förgås. Men då ju alltid penningfrågan
blir avgörande för realiserandet av frågan, vore ju staten den rätte
40 initiativtagaren.

Huru aktuell denna fråga är t. ex. inom läkarkretsar, fick jag nytt bevis på genom
ett häromdagen gjort uttalande, av föreståndaren för Stockholms stads
tuberkulosbyrå doktor Kjellin. Han sade: »Om jag haft pengar, skulle jag för
45 länge sedan på egen risk ställt i gång med en dylik arbetskoloni.> Man ställer sig
sannerligen icke beredd att för saken till och med offra av vad man själv har om
man icke känner, att det är en nödvändig sak, som behöver göras. Men så har
också denne läkare sitt arbete på tuberkulosbyrån uteslutande bland de mindre
bemedlade. Och samme nyss citerade läkare har haft sikte på en annan sak, som
50 visserligen icke beröres i motionen men som i och för sig är ganska betydelsefull.
Det är, att i och med upprättandet av i motionen omnämnda arbetskolonier
skulle ungdom, som åtnjutit sjukvård, kunna få tillfälle att få utbildning i
lämpligt yrke, vilket nu ofta icke blir fallet tyvärr.

55 Man har så många gånger uttalat tvivel om nyttan av sanatorievård, och dock
veta vi, att den sjukes hela, för att icke säga sista hopp står till den. Men om den
sålunda vårdade icke kan behålla den hälsa han återvunnit eller åtminstone den
förbättring han undergått på sanatoriet, så är det ofta beroende på de
omständigheter, som möta honom eller henne, då de återvända till
60 vardagsförhållandena. Det är oftast brist på arbete och därmed brist på allt. Det
är, som någon sade till mig här om dagen: de få sörja för mycket. Detta är nog
sanningen i all sin bitterhet.

Då jag emellertid i utskottet icke har reserverat mig mot utskottets yrkande,
65 beror det icke på att jag har ändrat mening, sedan jag lämnade in motionen.
Men då vi fingo detta meddelande, att nationalföreningens utredning var i det

närmaste färdig, ansåg jag, att om vi väntat på denna utredning en tio år, så kunde vi eventuellt vänta ett par månader till. Och jag ansåg, att man möjligen kunde inom så mycket kortare tid förvänta ett förslag från Kungl. Maj:t, än om vi ännu ett par år skulle vänta på en ny utredning.

Jag skall icke säga mer om motionen eller saken, och jag tror, att kanske kammarens ledamöter ändå i grund och botten ha tänkt på denna sak förut och kanske äro eniga med motionärerna. Men jag vill bara säga det. att den starka motiveringen till de motioner, som väckts i denna fråga, är grundad på mångårig erfarenhet och övertygelse, att snart hjälp är dubbel hjälp. Och jag tror, att ingen, som kommit i någon beröring med tuberkulossjukvård, kan stå likgiltig eller tveksam inför den påtagliga nödvändigheten att snarast möjligt bringa denna fråga till lösning. Om de synpunkter, som tala för åtgärder i motionens syfte, har utskottet varit fullt enigt.

När jag nu begärde ordet i denna fråga, så var det icke för att tala för utskottets yrkande. Men jag har velat begagna detta tillfälle att å deras vägnar, som motionen avser att skydda, rikta en den varmaste vädjan till regeringen att, då nationalföreningens utredning föreligger färdig, taga sig an denna sak och att, för att än en gång citera utskottet, »så fort förhållandena medgiva» ett förslag i motionens syfte må vara att förutse.

Herr talman! Jag har således intet yrkande.

Källa

<div>Manuskript hämtat från riksdagsdebatter.se (2025-09-18)</div>

Taggar

1920-tal, 1922, Kvinna, Politiska tal, Riksdagen, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/agda-ostlund-anforande-i-riksdagsdebatten-1922>